

Lovisa Wassbäck
Avfall
08-508 465 61
lovisa.wassback@tk.stockholm.se

Till
Kommunstyrelsen

Svar på remiss om remiss av kommissionens grönbok om biologiskt avfall, dnr 303-3000/2008

Remissen

Trafikkontoret har från Kommunstyrelsen fått ”Remiss av Kommissionens grönbok om biologiskt avfall” på remiss. Yttrande ska inkomma till KF/KS kansli senast 27 januari i form av ett kontorsutlåtande som sedan anmäls i nämnden.

Remissen avser den grönbok som EU-kommissionen tagit fram för att utröna vilka utvecklingsmöjligheter som finns för hanteringen av det biologiska avfallet inom unionen. I dokumentet finns ett antal frågor som kommissionen önskar få svar och synpunkter på.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret tycker att grönboken är ett ambitiöst dokument och delar helt uppfattningen att det är viktigt att skapa möjligheterna för en miljömässig hantering av det biologiska avfallet. Trafikkontoret vill dock även betona vikten av att parallellt bygga upp system för utsortering och hantering av farligt avfall och el-avfall. Oavsett vilken behandlingsmetod som används för det vanliga avfallet måste dessa fraktioner sorteras ut redan vid källan för att förhindra att giftiga ämnen sprids i miljön. Detta gäller inte minst när det biologiska avfallet sorteras ut i efterhand från övrigt avfall.

Hanteringen av biologiskt avfall skiljer sig stort inom EU, där vissa länder har en hög grad av utsortering och återvinning, medan andra länder deponerar det biologiska avfallet blandat med övrigt avfall. Trafikkontoret har i sitt remissvar i första hand utgått från de erfarenheter av hantering av biologiskt avfall som finns i Sverige och i Stockholm.

I grönboken definieras ”bio-waste” som biologiskt nedbrytbart avfall från trädgård och park, mat- och köksavfall från hushåll, restauranger, catering och detaljhandel, samt jämförbart avfall från livsmedelsindustrin. Trafikkontoret avser med benämningen ”biologiskt avfall” i remissvaret samma fraktioner.

I Stockholms stad samlades under 2008 ca 5 300 ton matavfall in separat från 215 restauranger och storkök, ca 1 400 villor samt ca 20 flerfamiljshus. Därtill återvinns uppskattningsvis ca 600 ton matavfall per år genom hemkompostering hos villahushåll. Målet i kommunens avfallsplan är att minst 35 procent av matavfallet från restauranger, storkök och butiker ska återvinnas genom biologisk behandling till utgången av 2012. Huvuddelen av det insamlade matavfallet går idag till kompostering, medan en mindre del går till rötning med biogasutvinning. Avsikten är att merparten i framtiden ska gå till rötning. Trafikkontoret arbetar också, genom att ställa krav vid upphandling av entreprenörer, med att successivt gå över till biogasdrift av sophämtningsfordonen. Idag körs närmare 40 procent av de sopbilar som används för hushållsavfallshämtningen på biogas.

Nedan följer Trafikkontorets tankar och synpunkter kring de frågor som är formulerade i grönboken, se bilaga 1.

Fråga 1, sid 14

Att förebygga uppkomsten av avfall är en mycket viktig, men samtidigt väldigt svår uppgift. Det handlar i mångt och mycket om konsumtionsmönster, vilka till stor del bottnar i ekonomiska förutsättningar – ju större tillång desto mer spill. Här är det främst information med syfte att få en medvetenhet hos konsumenterna som kan ha effekt. I själva produktionskedjan borde det finnas vissa möjligheter att genom lagstiftning påverka uppkomsten av (biologiskt) avfall, t ex vid odling/uppfödning, transporter, beredning, emballering och hantering hos grossister. Ju kortare denna kedja är desto bättre balans mellan tillgång och efterfrågan bör kunna uppnås, med minskat spill som följd. Därför borde medel som gynnar småskalighet och närproduktion ha en gynnsam effekt ur denna aspekt. För det avfall som ändå uppkommer är det viktigt att valet av behandling grundar sig på EU:s avfallshierarki.

Fråga 2, sid 14

Inriktningen bör vara att så småningom införa ett totalt förbud mot organiskt material på deponi, i likhet med det förbud som infördes i Sverige år 2005. Det bör införas stegvis, med en kombination av skärpt lagstiftning och incitament som gynnar alternativa behandlingsformer. Kraven bör utgå från läget i respektive land idag, men en generell miniminivå bör slås fast. För att stimulera fortsatt utveckling även i länder som kommit långt kan någon typ av trappstegsmodell införas.

Fråga 3, sid 15

Rötning med biogasutvinning är generellt sett det mest resurseffektiva sättet att omhänderta biologiskt avfall. Biogasen kan ersätta fossila bränslen både för fordonstrift och för uppvärmning. Röt slammet kan sedan spridas direkt på produktiv mark, utan föregående kompostering. På så sätt reduceras användningen av konstgödsel. För att uppnå en god kvalitet på röt slammet är det viktigt att utsorteringen av det biologiska avfallet sker vid källan, inte i form av eftersortering. Jämfört med kompostering kräver rötning betydligt mindre ytor, främst tack vare den relativt korta omloppstiden. Energin i det biologiska avfallet kan ju utvinnas även genom förbränning, men en nackdel är då att näringsämnen och mull går förlorade. Ofta kan det biologiska avfallet samrötas med avloppsslam i reningsverken. För insamling av hushållens matavfall kan då köksavfallskvarnar användas, där matavfallet transporteras via befintligt avloppsledningsnät till reningsverken. I Stockholm avser man att använda denna insamlingsmetod i vissa nyplanerade bostadsområden.

Eftersom förutsättningarna varierar lokalt, kan livscykelanalyser vara ett bra instrument.

Fråga 4, sid 15

Energiutvinning ur biologiskt avfall är ett bidrag till omställningen mot förnyelsebara energikällor. Hur energin i det biologiska avfallet ska tas tillvara och vilket bränsleslag det ska ersätta bör styras av de lokala förutsättningarna.

Även om transportarbetet ökar vid separat insamling av matavfall, ger rötningen ett nettotillskott av energi. Det gäller i hög grad vid insamling från restauranger och storkök, men även från hushåll¹.

Fråga 5, sid 16

En möjlighet att påverka är att vid upphandlingar ställa krav på biogas eller andra alternativa drivmedel för transporter. Trafikkontoret har också provat att använda begreppet CO₂-bubbla vid upphandling. Även vid upphandling av livsmedel kan man genom att ställa krav på t ex ekologisk odling skapa en efterfrågan på produkterna från rötning och kompostering.

Att få avfallslämnarna att hantera biologiskt avfall på önskat sätt kan uppnås genom information, återkoppling och styrning via avfallstaxan. Det är också viktigt att ha system som är tilltalande för användarna.

¹ IVL-rapport "Utredning om konsekvenser av utökad matavfallsinsamling", daterad 2008-03-25 (kan rekvireras från Trafikkontoret, avdelning Avfall, eller som fil från www.ivl.se).

En synergieffekt vid utsortering av fuktigt biologiskt avfall är att energivärdet höjs på det resterande avfallet, vilket är fördelaktigt när det går till förbränning med energiutvinning.

Fråga 6, sid 17

- a) Komposten och rötresten bör klassificeras beroende på vilken renhet som krävs för olika användningsområden. Genom att ha stegvisa nivåer hela vägen från sämsta klass till eko-odlingsklass motiveras strävan efter förbättrad kvalitet.
- b) Ja
- c) Föroreningshalterna bör kopplas mot förutsättningarna i det markområde där komposten/rötresten ska användas. Generellt sett bör de kopplas mot vilka halter som kan tolereras för att uppnå ett långsiktigt hållbart samhälle.
- d) Målet bör vara att komposten/rötresten ska kunna användas på mark för matproduktion. På så sätt kan vi sluta kretsloppet och reducera användningen av konstgödsel. Den renhet som med dagens metoder uppnås vid eftersortering av avfallet är *inte* tillräcklig för detta. Därför krävs det att det biologiska avfallet sorteras ut redan vid källan.

Fråga 7, sid 17

Ingen kommentar.

Fråga 8, sid 17

Det är viktigt att fortsätta utveckla tekniken, både för hantering och behandling av det biologiska avfallet, men också att gynna användandet av de produkter som fås ut vid rötning och kompostering.

Slut